

DERS ÖZETİ • ZEKÂT VE SADAKA

Zekât ve Sadaka

Zekât **zorunlu**, sadaka **gönüllü** bir ibadettir. Bu özetle kavramları, faydaları, Hz. Şuayb'i ve Maûn suresini bir sayfada tekrar ediyoruz.

1 Temel Kavramlar

- Zekât: nisaba aşan maldan yılda bir kez verilir.
- Sadaka: gönüllü yapılan maddi/manevi yardım.
- İnfak: zekât ve sadakayı kapsayan genel kavram.
- Nisap: zenginlik ölçüsü, verilecek miktar değil.
- Öşür: toprak ürünlerinin zekâtı.

2 Zekât İbadeti

- Nisaba ulaşan her Müslümana farzdır.
- Para, altın, ticaret malı ve toprak ürününden verilir.
- İhtiyaç sahiplerine verilir.
- Zenginlere ve bakmakla yükümlü olunan yakınlarla verilmez.

3 Sadaka ve Fitre

- Sadaka yalnız parayla değil, yardım ve güler yüzle de olur.
- Fitre, Ramazan'da verilen fitir sadakasıdır.
- Sadaka-i cariye etkisi süren sadakadır (okul, çeşme).
- Fitre ile zekât aynı ibadet değildir.

4 Faydaları

- Bireysel: cimrilikten uzaklaşma, şükür.
- Toplumsal: dayanışma, gelir farkının azalması.
- Fakirlik ve sosyal adaletsizliğe çözüm katkısı.

5 Hz. Şuayb ve Maûn Suresi

- Hz. Şuayb (a.s.): ölçü ve tartıda dürüstlüğü öğretir.
- Maûn suresi: yetime ve yoksula duyarsızlığı eleştirir.
- İbadette gösterişi ve küçük yardımı esirgemeyi eleştirir.

Zekât – Sadaka – İnfak – Fitre Karşılaştırması

Özellik	Zekât	Sadaka	İnfak	Fitre
Zorunlu mu?	Zorunlu	Gönüllü	Değişir	Zorunlu
Kim verir?	Nisaba ulaşan	İsteyen herkes	Malı olan herkes	Nisaba ulaşan
Ne zaman?	Yılda bir kez	İstenildiğinde	İstenildiğinde	Ramazan'da
Yalnız mal ile mi?	Evet	Hayır	Hayır	Evet

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Zekât ve Sadaka: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1

Ayşe Hanım, yılda bir kez nisabı aşan parasının zekâta tabi kısmını ihtiyaç sahiplerine veriyor. Bu davranış nedir?

- 1 Zorunlu mu gönüllü mü olduğuna bak.
- 2 Belirli zaman ve hesaplanan miktar zekâtı gösterir.
- 3 Sadakanın özellikleriyle örtüşmüyor.

Cevap: Bu davranış zekâttır.

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2

Bir mahallede zekâtlar düzenli verildiği için gelir farkı azalıyor. Bu, hangi fayda türüdür?

- 1 Faydanın kime ulaştığına bak.
- 2 Gelir farkının azalması toplumun geneliyle ilgilidir.
- 3 Bu nedenle fayda toplumsaldır.

Cevap: Toplumsal faydadır.

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3

Yoksulu doyurmaya özendirmeyen bir kişinin tutumu Maûn suresinin hangi mesajıyla örtüşür?

- 1 Maûn suresinin eleştirdiği tutumları hatırla.
- 2 Yoksulu doyurmaya özendirmemek bu tutumlardan biridir.
- 3 Davranış bu mesajla örtüşür.

Cevap: Yoksulu doyurmaya özendirmeme eleştirisiyle örtüşür.

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4

Bir tüccar, malını ölçerken tartıyı eksik gösteriyor. Bu durum hangi kıssayla ilişkilidir?

- 1 Ölçü ve tartıda hile ile ilişkili kıssayı hatırla.
- 2 Hz. Şuayb (a.s.) kıssası bu konuyu işler.
- 3 Davranış bu kıssanın mesajına aykırıdır.

Cevap: Hz. Şuayb (a.s.) kıssasıyla ilişkilidir.

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5

Bir öğrenci sınıf arkadaşına ödev konusunda yardımcı oluyor, para vermiyor. Bu davranış zekât mı sadaka mı?

- 1 Davranış maddi bir yardım değildir.
- 2 Sadaka yalnız parayla sınırlı değildir.
- 3 Yardımcı olma da sadaka sayılır.

Cevap: Bu davranış sadakadır.

MİNİ TEST

Zekât ve Sadaka: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Hangisi zekâtın bir özelliğidir?

- A) Gönüllü olması
B) Yalnız Ramazan'da verilmesi
C) Miktarının belirsiz olması
D) Zorunlu olması

2. Nisap ne anlama gelir?

- A) Zenginlik ölçüsü
B) Verilecek zekât miktarı
C) Bir sadaka türü
D) Bir sure adı

3. Toprak ürünlerinden verilen zekâta ne denir?

- A) Fitre
B) İnfak
C) Öşür
D) Nisap

4. Hangisi infakın tanımına uygundur?

- A) Yalnız zorunlu yardım
B) Yalnız Ramazan'da verilen yardım
C) Bir peygamber kıssası
D) Zekât ve sadakayı kapsayan genel kavram

5. Zekât hangi maldan verilmez?

- A) Nisabı aşan para
B) Ticaret malı
C) Günlük kullanılan ev eşyası
D) Toprak ürünü

6. Fitre ile zekât arasındaki fark nedir?

- A) Aynı ibadettir
B) Fitre Ramazan'da, zekât yılda bir kez verilir
C) Fitre gönüllüdür
D) Zekât yalnız parayla verilir

7. Zekât ve sadakanın toplumsal faydası hangisidir?

- A) Dayanışmanın artması
B) Bireysel şükür duygusu
C) Kişisel cimrilik
D) Kişisel kazanç

8. Hz. Şuayb (a.s.) kıssasında hangi konuya dikkat çekilir?

- A) Ölçü ve tartıda dürüstlük
B) Oruç tutmak
C) Hac ibadeti
D) Zekât oranları

9. Maûn suresi hangi tutumu eleştirir?

- A) Zekât vermeyi
B) Yoksulu doyurmaya özendirmemeyi
C) Paylaşmayı
D) Dürüst olmayı

10. Sadaka-i cariye için hangi örnek uygundur?

- A) Bir kez verilen küçük yardım
B) Etkisi süren bir çeşme yaptırmak
C) Yıllık zekât vermek
D) Fıtır sadakası vermek

Cevap anahtarı

1. D · Zekât, belirli şartları taşıyan her Müslüman için zorunludur.

3. C · Öşür, toprak ürünlerinden verilen zekâttır.

5. C · Günlük kullanılan ev eşyası zekâta tabi değildir.

7. A · Zekât ve sadaka, toplumda dayanışmayı ve gelir dengesini destekler.

9. B · Maûn suresi, yoksulu doyurmaya özendirmeyen kişiyi eleştirir.

2. A · Nisap, kişinin zengin sayılması için gereken en az mal miktarıdır.

4. D · İnfak, zekât ve sadakayı da içine alan genel bir kavramdır.

6. B · Fitre Ramazan ayına bağlıdır, zekâtın verilme zamanı nisaba ulaşma tarihine göre değişir.

8. A · Hz. Şuayb (a.s.) kıssasında ölçü ve tartıda hile yapmama vurgulanır.

10. B · Sadaka-i cariye, etkisi kişinin ölümünden sonra da süren sadakadır.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/8-sinif-din-kulturu-2-unite-zekat-ve-sadaka-konu-anlatimi